

60

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

41

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διαβρεχθ 1969 - Δελφινάριον 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Θύμιον
(παλαιότερον ὄνομα; Θύμι.....), Ἐπαρχίας Καρυστίας,
Νομοῦ Εὐβοίας
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Τριφυλάκης
Χρήστος..... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Θύμιον Καρυστίου Εὐβοίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον 3 μῆνες.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Εὐάγγελος Αναστασίου Σταυρίδης

.....
ἡλικία 74 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις ἀγράμματος
.....
τόπος καταγωγῆς Θύμιον

Καρυστίου Εὐβοίας
β) Πίστες Κυριακῶν Τόχης ἐτῶν 43 Πίστες Δημοτικῶν
τόπος καταγωγῆς καὶ ἀγωγῆς Θύμιον Καρυστίας Εὐβοίας

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Δεν ὑπάρχον ξεχωριστὰ περιοχαὶ
διὰ βοσκήν καὶ ὅτι τὰ χωράφια εἶναι ἀνακατεμένα σὺν βοσκητόν.
Ὑπάρχον αὗται χωριστὰ ἢ ἐνβλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Δὲν ἦτο χωριστὰ ὅτε ἐπλάσσοντο.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. Εἰς τὸν ποτα-
μίαν ἀνήκον εἰς Τούρκους Ἀγάδες καὶ ἡγορεύθησαν ἡ καλλι-
φόρος ἀμείων μετὰ τὴν ἀπικτήσιν ἐπὶ τῶν χωρικῶν.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Ὁ πατὴρ διατείνει τὴν περιουσίαν του ἀμείων μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του καὶ διατερεῖ μερίδιον χειροτομήσαντος

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως, εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται καὶ μὲ τὴν γεωργίαν ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν κτηνοτροφίαν.*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *μάλιστα*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογενεὶάν των ; *Εἰς τοὺς Τσιφλικούς τοιφλικούχους ἐρχόζοντο μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογενεάν των*
Κτήματα μοναστηρίων δὲ ἐπῆρχον οὕτε καὶ διαφέρουν

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἐκαλοῦντο κολλῆγοι καὶ δοῦλοι τοῦ Ἀρχα-

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) *εἰς ὅθως*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἤσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιεῖντο μόνον οἱ κολλῆγοι καὶ ἐπληρώζοντο εἰς εἶδος. Εἰρχόζοντο ὅλοι ἄνδρες γυναῖκες.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *Οχι*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ Πευκίου εἰς τὰ Γαλλικὸν καὶ Ἑλληνικὸν φεῖροντα ὡς ἐπίσης εἰς τὰ Μεσσηνία*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... *Ναί* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται.

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Ἐλιπαίνοντο διὰ ζωϊκῆς κόπρου βοῶν καὶ προβάτων κ.λ.π. καὶ δι' ὀργώματος.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Ἡ χρῆσις τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἔγινε τὸ 1960-61 περὶ πού.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Δεῦ. χρησιμοποιοῦνται οὔτε σιδηροῦν ἄροτρον, οὔτε γεωργικαὶ μηχαναί.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .....

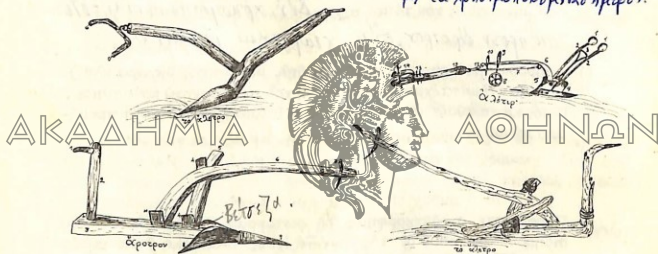
3) Μηχανὴ θερισμοῦ .....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμού .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ὁ καθεὶς ἐπὶ τῷ χωρίῳ*
κατεσκεύαζε καὶ σήμερον ἀκόμη κατασκευάζει
τὸ ξύλινον ἄροτρον τοῦ μόνου τοῦ.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; *Τὰ ξύλινα ἄροτρα εἶναι ὑπο ἀντικαθίστῃσι*
μὲς τὰ χρησιμοποιοῦνται σήμερον.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ... <i>μπλοτῆς</i>	6. <i>σταβάρη</i>	11. ....
2. ... <i>μπλοτῆς</i>	7. <i>κλειδί (παλῶκι)</i>	12. ....
3. ... <i>κουνούρι</i>	8. <i>πλῶρη (ὄνι)</i>	13. ....
4. ... <i>σπατῆρα</i>	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ἔχει το ῥόδιον

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).

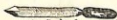
*Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀρότρου καὶ ἐπιδιόρθω-
σιν αὐτοῦ εἶναι: τὸ σκεπάρι, τὸ πριόνι, τὸ σκευλιάρι, τὸ
ἀρνάρι καὶ τὸ ξυλοφάι*

πριόνι

ἀρίδα

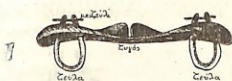

ρινί ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.... *Βόες* .....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα, δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ χρησιμοποιοῦνται δύο ζῶα*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο, ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *καὶ ἤτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός* .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.). *ὁ ζυγός εἶναι ὁ γόγιος ἀπὸ ἀνέμων καὶ λουριά, λουριά, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.*

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *λέγεται Κρίκος* .....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; .....

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε πρὶα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

ἡ γυναῖκα ἰδίως κατὰ τὴν σποράν.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).

Λένονται πρὸς ἑαυτοὺς ἀφ' ἑαυτῶν τὰ βοδία εὐρισκόμενα πρὸς ἰδίαν θέλησιν καὶ ἀπο-
θήκη κατόπιν ἐπὶ τῶν λαμῶν τὰν περὶ αὐτὸν ζῶν.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Με χορδὴν τριχιδά, ἡ ὁποία εἶναι διμερὴς ἐπὶ δὲν χερ-
τῶν τῶν ζῶων καὶ τῶν ὄντων καὶ προσδέεται ἀπολύτως
ὁπῶς αἰς τὸν μπίστην (χειρολαβήν)

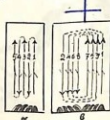

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

καὶ παλαιότερον καὶ τώρα... τὸ ὄργωμα τῶν χωραφῶν...
γίνεται περιφερειακῶς, οὕτως ὥστε τὸ χωράφι νὰ μαζώνεται μέσα

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

... ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς τὸ σχεδιάγραμμα β.....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίες, κατάμικτες, σπασίες, μεσοράδες κ.λ.π.); ἢ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τῶν ἀγρῶν ἐγένετο καὶ γίνεται ἀκόμη μετὰ σπορίες.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; ἢ χωρίζετο μετὰ αὐλακίαν καὶ ἀκριβῶς χωρίζεται καὶ σήμερα.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; Σ.ε. βραχύνει χωράφια ὅπου δ.ε. γίνεται καλῶς... τὸ ὄργωμα μετὰ ἄροτρον... τὸν χωράφιον.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. τὸ ὄργωμα (ἀροτριάσις) ἐγένετο καὶ γίνεται σήμερον βαθιὰ καὶ πλαγίως ἀπὸ κλίσιον.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .... *δυσὲλ. γενικῶς* .....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Παλαιότερον ποτὶ δὲλ. ἐκρησμία - ποιοῦντο. δὲλ. χημεῖα. λιπάσματα δὲλ. ἀνέφερεται. δὲλ. χωράφια ποτὶ προωρίζοντο. διὰ σπορὰν δὲλ. δημητριακῶν ἐγίνοντο. δύο ὀργώματα. τὸ πρῶτον ἐγίνετο (ἐγίνετο) ἐνθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν πρῶτην φθινόπωριν. βροχήν.*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω) *Ἐγίνετο σκάψιμο τοῦ χωράφιο μετὰ δὲλ. πρῶτον καὶ ὅταν ἐρπύσσοντο ἐγίνετο παλὶ μετὰ δὲλ. ἀλλοτρίως*

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰν ἀπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν... *Ἐπὶ 2 ἔτη.*

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Γίνονται 2 ὀργώματα. τὸ φθινόπωρον.*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *Χρησιμοποιοῦνται δὲλ. ἔξης. Ἄνι - τσαπὶ - δισάκι καὶ κουβά. Ἐνθὺς τῷ κουβᾷ τοποθετεῖται λίπασμα.*

β) Μετὰ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρν, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μὲ ξυλίκον ἐργαλεῖον ὁμοίον μὲ ἀνιστραμμένον Γαμα L, προσδεδεμένον εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῆς βουκέντρας.*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Δὲν γίνεται.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Ἔργαλεῖα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται διὰ τοῦ
σκαψίμου καὶ τοῦ σκαλοῦμα εὐχ' ἀγρῶν εἶναι ἡ τοῦ
ἡ δὲ κατὰ καὶ τοῦ σκαλοῦμα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα
καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
Τὸν βοῦν καὶ τὸν γαϊδάρικόν του καὶ τὸν παιδί του λέγεται
βοῦν καὶ σκαβὶ τὰ ὄργανα μέρη καὶ πετὰ τὰ ἐμπόδια.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους. Δὲν ὑπάρχει ἰδιαιτέρα χωράφια καὶ
δὲν καλλιεργοῦνται ὁσπρία.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Τὰ καπνὸς ὑπὸ τοῦ
ἔρα χωράφια τὰ ὁποῖα δὲν ἀποδίδουν εἰς δημητριακά
κατὰ καὶ ὅσα ἐπρίπε καπνὸς καὶ ἀγρῶν.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. Πρὸ τοῦ 1920 δὲν καλλιεργοῦντο
εἰς τὴν περὶ τὴν γῆν.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Με κλαδωτήρι*
με τὸ ὁποῖον ἐκλάδευον τ' ἀμπέλια. Με πριόνι
παλαιὸ πλὴν μικρότερο ἀπὸ τὸ σημερινό καὶ
με πριόνι.

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Δὲν εἶναι ἐν χρήσει σήμερον οὐδὲν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Με δρεπάνι*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
Τὸ πριόνι εἶχεν ἀπλὰ καὶ μικρὰ. Ὁμοίως δὲ
δρεπάνι. Τὸ κλαδωτήρι δὲν εἶχε.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν).—Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγχετο;.....
Ἡ χειρολαβὴ ἦτο ἐύλιπη καὶ ἐλέγχετο χυρδύλον
σοῦ σκελετοῦ σιδηροῦς καὶ ἐλέγχετο ντραπάνι.

- 5) Ποίος κατεσκεύαζεν, αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Ἡ γορά ζοῦτο ἐκ καρνότου. Ἀγορίζεται.*

δ. κατασκευαστής

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ἦ οὐκ*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Στὸν πᾶτο... γιὰ τὰ λαμβάνεται*

ὅσο περισσότερο ἀκυρό

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

Ἀπλῶς

σταχύνες

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Ἐκαστος θεριστής ἀφίνει καὶ τὴν*

ἐκτὴν χερσὶ καὶ σὲ καθὲ μέρας τρεῖς, ὅτερὰ τρεῖς λαμβάνει καὶ τὰς τρεῖς καὶ τὰς δένει χερσόβολα.

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τοποθετοῦνται ἐπὶ (3) μαζί σταυρωτά.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκυλίες.

Ἀγκυλίες

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποιοῦν ;

Θερίζουν οὐρογενειακῶς ἄνδρες καὶ
γυναῖκες.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Σπανίως ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάταις
εἰς τούτων. Εἰδόμετο μεροκάματο εἰς
εἶδος. Δηλαδή, εἰς ἐδερίζαν σιτᾶρι ἐλαψι-
βαροῦ σιτᾶρι, εἰς ἐδερίζαν κριθᾶρι, κριθᾶρι κ.λ.π.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Ἄνευ ἔγερου.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

*Ἐδίδετο καὶ δίδεται καὶ σήμερον. Ἡμέραι αἱ ὁποῖαι προλή-
μουντο διὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ θερισμοῦ ζῆτο ἡ Δευτέρα - Τετάρτη
Πέμπτη, ὡς καλεῖται ἡμέρες. Ὁ κτήνης δὲν εἶχε σημασίαν.*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδούν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. .... *ἸΟΧΙ* .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν τῆ ψάθας, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς, ὅπου, ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ

*ἀφήνουν εἰς τὴν μέσην τοῦ χωραγίου ἓν
μικρὸν μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τοῦτο ἀφρίζουν
μετὰ ἀπὸ ὀλίγης ἡμέρας ἰδίως ἡμέραν Δευτέραν -
Τετάρτην - Πέμπτην καὶ ἀλωρίζεται δροσιν
μετὰ τῶν ἄλλων δεματίων.*

δ. Τὸ δέσιμον (δεματίασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεματίασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ δεματίασμα* .....

ἐγένετο ἀμέσως μετὰ τοῦ θερισμοῦ.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνου, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ὑπὸ τῶν ἰδίων τοῦ χωρικοῦ...
 οἱ θηρισταὶ ἔκπναι πρὶν τὰ χερσὶν
 οἰδιοκτῆτας τὰ ἐμάζυνε ἔφκιανε ἀγκαλιές
 καὶ κατόπιν δεμάτια. Τὰ δεμάτια ἔδεδε
 μὲ σχοινία (σπαργαῶν φράς), μὲ βουρλα
 καὶ μὲ πλατὰ κρόβερξες. Δὲν ἀρραβάνι-
 ποιεῖται μεχανικῶς.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια μεταφέροντο τὴν ἰδίαν ἡμέραν
 εἰς τὸ δῶρι.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ 1949 περίπου

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. ^{Ἡ σπορά τῆς}
πατάτας γίνεται τὸν Ἀπρίλιον, δι' ὀργώ-
ματος

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. ^{Ἡ ἐξαγωγή τῆς πατάτας γίνεται}
^{τὸν Σεπτέμβριον καὶ γίνεται δι' ἄροτρον.}
^{τὸ ἄροτρον εἶναι ξύλινον, ὅμοιον καὶ κοινόν}
^{μὲ τὸ χρησιμοποιούμενον δι' ἄλλας σποράς.}

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐξορσιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν. πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τὰ δεμάτια πρὸς ἀλωνισμόν συνεκινῶ-
ντο εἰς τὸ ἀλώνι. τοῦτο ἦτο κοινὸν
εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἰδιοκτήτου.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον ἢ ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Ὁ χώρος τοποθέτησεως τῶν δεματιῶν καλεῖται
θημωνιά. Τοποθετοῦνται εἰς σῶρον τὸ ἐν ἐλάνῳ
ἐντὸς ἄλλου.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ἀλὼνι ὑπῆρχεν.

Ἀπὸ ἀνέκαθεν. Ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ
τοῦ ἄχυρου δὲν ἐγένετο ἀλλὰ καὶ παρὰ μέ-
νον εἰς τὸ ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; Πρὶν ἀπὸ τοῦ περίπου χρόνου

ὑπῆρχεν ἐν μέντοι ἀλώνι εἰς τὴν μέσσην
τοῦ χωρίου. Τώρα ἔχει, ὁ καθεὶς τὸ δικό του
κοινὸν εἰς τὸ σπίτι του.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Παλαιότερον θύειν ἔτεο ἐν τῷ ἀλώνι μὲ τὴν
σειρά. Ὅταν ἐτελείωτε ὁ ἕνας ἀρχίζει ὁ ἄλλος.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀμέσως
μετὰ τὸν θέρσιμό. Περὶπου τέλος τοῦτου καὶ λήγεισιν
μέσα τοῦ αἰσίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) εἶναι χωματάλωνο.

Εἰς τέλος ἴσοι καὶ ἴσους μέρη. Τὸ καὶ τὸ
μέρος τοῦ ἀλωνιοῦ ἀλφειται μὲ νοτισμένην κόπρου
βοῶν. Ἐνὶ φέρει πλάκας ὡς τοῖχοι.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων). Σκουπίζεται καὶ καθαρίζεται καλῶς.

ἐπαλείφεται διὰ νοτισμένης κόπρου καὶ τοῦ δαπέδου
καὶ ὁ πλακόνιος τοῖχος.

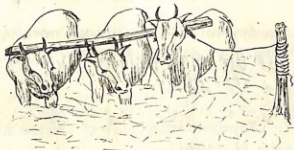
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Ἡ προετοιμασία

γίνεται μίαν καλὴν ἡμέραν Δευτέραν ἢ
Τετάρτην ἢ Πέμπτην. Ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Δὲν ὑπάρχει ἀναπόσπαστος. Τὰ δὲ φάτια σφύ-
ναι καλῶς εἰς τὸ ἴδιον ὕψος. Ὁ δὲ ἀλωτιστὴς
κρατῶντας τὰ βόδια εἰσέρχεται καὶ ἀρξίζει.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύνων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). **Βοῶν**

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
μοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

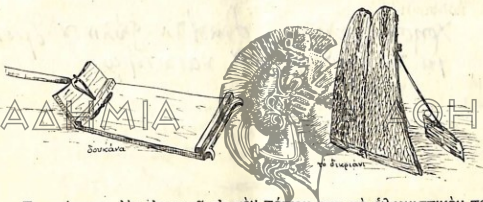
Δὲν ὑπάρχει στῦλος. Τὰ βόδια κρατᾷ
ὁ ἀλωτιστὴς ἀπὸ τῆς πηγῆς πίσω τῶν

β) Πῶς ζεῦνται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ χυνογραφήματα).....

Διὰ τὰ ζυγῶν τὰ βόδια χρησιμοποιοῦται ὁ ζυγὸς
τῆς ἀραφίδου καὶ αἱ ζεδῆες εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ ζυγοῦ δεῦνται ἢ τριχὰς τὴν κοιλίαν κρατᾶται
δ' ἀλακιο-τῆς.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιοῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἑν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἅπαντ' εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπιομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;.....

ὅλα πάντα γίνονται διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων
οὐδὲν ἄλλου μένου ἢ μηχανήματα ἀπαντᾶται.....

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; . . . . .

Ἀρχίζει ἀπὸ πρῶν πρὶν βρῆ ὁ ἥλιος
καὶ διακόπτεται ἀμέσως μετὰ τὴν ἄλυσιν
του.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): . . . . .

Χρησιμοποιεῖται δικοῦλι, ξύλινος ὄγκος
μέτ' ἐγκοιζόμενα κατωτέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

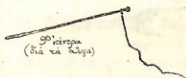
ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουσι τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; . . . . . **Ναι**

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; ('Εν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν), (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). . . . .

Εἶναι ἐν χρήσει ἀλωνόβεργα ποσὶα ἡμέτερα ληφθέντα
καὶ εἶναι ἀπὸ πλάτανου καὶ ἔχει ἐμπίπτουσαν

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. Λέγεται Στρώση.
καὶ ἀλωνίζοντο 2 στρώσεις τὴν ἡμέρα.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
Λέγονται δηλαῶς Καρπός.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσαπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμόν.
ἀλωνίζοντο οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ με τὰ ζῶα του.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ χρησιμοποιεῖται καὶ σήμερον κόπανος.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; Λέγεται κόπανος καὶ εἶναι ἐκ πλατάνου. ἔχει δὲ μῆκος 0,60 μέτρα.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... *Γίνεται στὸ ἀλώνι*
καὶ κόβει διὰ τὸ σιτάρι χρησιμοποιοῦντο κότερα

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κτεμένο διὰ τὸ κοπάνισμα
μακρὸν ἐνερὸν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; ... *οἱ ἴδιοι οἱ χωρικοὶ χρησιμοποιοῦν*
τὰ κότερα καὶ δὲν θάραχον μεγάλη
παραγωγή.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Τὸ σταχὺ ἐτοποδιστῆτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. ἔκοπανίζοντο διὰ τρώσεις τῶν κνέρας μόνον δι' ἀποχωρισμὸν τοῦ καρποῦ καὶ ὅχι δι' ἀχυροποίησιν.*

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *Κατὰ τὸ κοπάνισμα*

τραγουδοῦτο τό : *Ἐμὲς σήμερὰ παρίζομε*
κι ἐβρίλαμε τὸ σταχὺ
καὶ κοπαλῶμε ὅλον καζὶ
ἢ ἐβρίλαμε τὸ σταχὺ.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Δὲν ἐγίνε χρήσις*

μηχανῆς ἀκόμη.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Λειχόται καρπὸς.*

Ὁ καρπὸς σωρεῖται μὲ ξύλινο φκίλι ποῦ
λέγεται Πρωπατ.

τοῦ δικιργιάν (ξ' δειρῶν)

τοῦ δικιργιάν (ξ' δειρῶν)

τοῦ φκίλι (ξ' δειρῶν)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

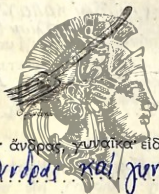
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.

σχῆμα σφραγυλῶς. Ἐπάνω στὸ σωρὸ βαίῃται τὸ δικυ-
λὸν τὸ φκνὰρι καὶ μὴ πέτρα ἄσπερη. Γιὰ νὰ
μὴ βασκαθῇ ὁ σωρὸς.
Ἡ ἄσπερη πέτρα λέγεται Γκρεμίζα.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

Τὸ ἀνέμισμα γίνεται μετ' ἐξέλιου φκνὰρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνᾶ καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκα.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων λέγονται κόμπια.
Τὰ συνηθισμένα μετ' εἰς σκοπὸν ἀπὸ θυμῆρι ἡδ-
ποῖα λέγεται ντρίβαρη. ἄσπερα εἰς εἰς ποτὶ
τὰ δάσκητον. ἔκαστος τὰ βόδια ἐκ ἐκὶ λίγα μετ' αὐ-
τὸ κόμει.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα): διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

Τὰ βόδια ζέονται δροῖω με' τὸν πρῶτον θλι-
σμόν. καὶ τὸ θλίσιμα τοῦτο λέγεται
Καρπολῶμα.

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.)

Τὰ κόμπια καὶ τῆς ἄλλης σαβοῦρες τὰ βάζουσιν
με' τὴ σκούπα τοῦ Θυμεριοῦ (τὸν τριβάν).

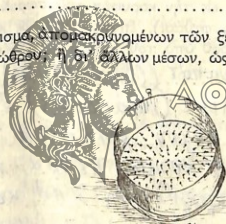
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

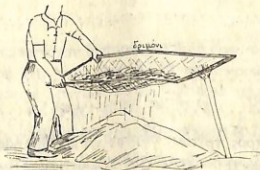
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο· παλιό δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀνιλόρος

δριμόνι

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ἢ ἀποθήκευσις τοῦ ἀκέρου*
γίνεται ἐντὸς τοῦ ἀχυρώτου.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχης ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Συνήθως γίνεται στο' ἀλώνισμα. Βλέπομε
πρὸ σταρι ἢ κριθαριεῖναι ψυχομένο καὶ
δίωρα καὶ ἀπ' αὐτοῦ κρατᾶμε.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

οὐχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποίου τοῦ σχήματος ; ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

οὐδέποτε

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνέπτουν τὴν πυράν' παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; *Αν ναί, ἀπὸ ποῖου μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτασά, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

7/χροχράσεις άρότρου δυλίνου.

1. κα' 2. - μπίστης
3. κουνούρι.
4. βέσετζα.
5. Σπάντζα
6. σ~~τα~~βαίρι
7. κλειδί' (παλούκι).
8. Ύνι' (πλιώρη).

Ἰερογράφησι ὑψίστου καὶ ἀβύσσου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἰχνογράφησις Ζυγῶν

οἱ Ζεύς ἐστιν ἐκ Τριχιάς
καὶ δένονται κατὰ τὸν λαμῶν
τῶν βωτῶν.

Συγὴ καὶ ἀπατήτως β' ἐρωτήσεως σελίδος 7.

Ο ζυγὸς συνδέεται μὲ τὸν κρίκος τοῦ ζειβαρίου. Ἀκολουθῶντες
ἐπὶ τῶν κεράτων τῶν βοδιῶν περιῶσε χοιρὴν ἑρική οἱ ὁποῖα
προδίδεται θήσω εἰς τὸν μπίστην καὶ ἀπὸ τὰ δύο ζῶα.
Ἐπίσης ὁ ζυγὸς στρέφεται εἰς τοὺς λαβροὺς τῶν ζῶων
διὰ τῶν ζώων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΥΥΥ

Περιφερειακή Χρῶσις τοῦ ἄγρου.

Συγγραμμά ἀναγνώσεως τῆς ἐξέφωτῆσεως γ παραγ 4 Σελίδας 9.

Τὸ δεύτερον ἐγίγνετο κατὰ τὴν σποράν τῶν δημητρια-
κῶν. Ἀργότερα πού ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ λιπώματα
μόνον τὰ χέρσα χωράφια ἀργότερα δύο φορές. Ἐνῶ
τὰ προηγουμένα καλλιεργημένα ἀργότερα μόνον μίαν
φοράν δηλαδή τῆς σποράς.
Τὸ πρῶτον ὄργανον λέγεται Ζισήκωρεα.

Συνέχεια απατηήσεως τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3 ἑρωτήσεως σελίδος 13

Τὰ χειρόβλα πετιᾶνται ἀπὸ τὸν διριστὴ πίσω τοῦ. Πίσω
τὰ μαζεύει ὁ δέκτης καὶ τὰ βάζει σταυρωτά, δηλ. ἕνα μὲν
τὰ στάχυα κάτω καὶ ἕνα μὲν τὰ στάχυα ἔπάνω καὶ τὰ
κάτω ἀγκυλιές. Ἑπτὰ (7) χειρόβλα κάνουν μίαν ἀγκυ-
λιά καὶ τρεῖς (3) ἀγκυλὶς κάνουν ἕνα στέματι, ὅ-
ποῖον δέσετε ἀμέσως.

Ἰχθυόγραφοις κλαυθυρήσι ἀμπελίων.
Ἐχρησιμοποιεῖτο παλαιότερον καὶ διὰ θέρισμόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συνέχεια ἀπαντήσεως τῆς ὑπαριθμ. 9 ἐρωτήσεως Σελίδος 19.

γίνεται πάλι ἢ Δευτέραν ἢ Τετάρτην ἢ Πέμπτην
ἐκεί πονύ πρωτῆς ὥρας δηλαδή γύκτλ. Νά μην ἴδῃ
ἔσαν ἀρχίζου κατέρας καὶ τοὺς πιάσει τὸ μάτι του,
διδότι ἐν τοὺς ἴδῃ δέν δὲ τελείωση καὶ ὁ ἀλυσισμός
οὕτε ἢ ἐπομένῃ σπορά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

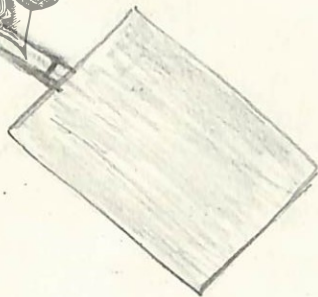

ἡ/χογραφαῖσις Λυωπατ
" (ξύλινου φτυαριῶν).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἰκνογραφία τέρεκέ ξάι
(σταθόν τέρεκέ)